

DIAGNOSI QUALITATIVA DEL TERRITORI
DEL BARCELONÈS NORD

DOCUMENT DE SÍNTESI

D'ALEPH, març de 2004

ÍNDEX

INTRODUCCIÓ	1
1. IDEES-FORÇA I ESCENARI PER AL TERRITORI DEL BARCELONÈS NORD.....	4
1.1. El Barcelonès Nord com un territori que potencia i modula una personalitat pròpia i diferenciada de Barcelona	4
1.2. El Barcelonès Nord com un territori actiu en la seva regeneració i transformació física	5
1.3. El Barcelonès Nord com un territori centrat en les persones	5
1.4. El Barcelonès Nord com un territori referent en l'estructuració i consolidació d'un teixit de MIPes, d'empreses d'economia social i de treballadors autònoms.....	6
1.5. El Barcelonès Nord com un territori capaç de generar nova activitat econòmica a partir de la integració dels seus principals actius	7
2. ESTRATÈGIES	9
2.1. Urbanisme "de proximitat"	9
2.2. Estructuració del teixit de MIPes i autònoms	10
2.3. Generació de nova activitat econòmica	12
2.4. Formació.....	13
2.5. Cohesió social	15
3. PROPOSTA DE LÍNIES DE PROGRAMACIÓ 2004-2007	17
3.1. Propostes d'objectius i de línies de programació	18
3.2. Preparació per a la definició de la programació plurianual (2004-2007)	20

INTRODUCCIÓ

L'Àrea de Promoció Econòmica de la Diputació de Barcelona, dins de la Unitat d'Estudis Locals, ha endegat un procés de suport als territoris de la demarcació en la definició de les respectives estratègies territorials. En aquest marc, l'objectiu d'aquest treball és oferir als municipis integrants del Pacte Territorial de Promoció Econòmica i Ocupació del Barcelonès Nord un seguit d'orientacions que, partint d'una diagnosi qualitativa de la comarca, ajudin a definir-ne les línies estratègies.

Per dur a terme aquest treball s'ha partit d'una metodologia predeterminada, a partir dels treballs pilot realitzat a altres territoris. En la primera fase de diagnosi quantitativa i qualitativa s'han analitzat diversos aspectes, presentats en forma d'indicadors, vinculats als municipis de Santa Coloma de Gramenet, Badalona i Sant Adrià de Besòs. Aquests elements d'anàlisi, procedents de la recollida de dades estadístiques i de la revisió de fonts secundàries elaborades des de l'Observatori del Mercat de Treball del propi Pacte Territorial, han estat ordenats segons la pauta fixada per la pròpia Diputació de Barcelona:

- Aspectes territorials. Característiques físiques i morfològiques del territori que condicionen el desenvolupament, organització territorial administrativa, existència o no de diversos eixos territorials de desenvolupament, vies de comunicació, etc.
- Demografia i el mercat de treball. Principals indicadors demogràfics i del mercat de treball local.
- Activitat econòmica. Descripció del territori des d'una perspectiva macroeconòmica i d'activitat empresarial.
- Agents i polítiques. Identificació del conjunt d'agents i projectes de promoció econòmica i ocupació que actuen en el territori.
- Infraestructures i recursos. Recull de les infraestructures i equipaments a disposició de les polítiques de promoció econòmica i ocupació en el territori.

Cal tenir en compte que el Barcelonès Nord és un territori peculiar, amb una gran interdependència respecte a l'entorn per la seva integració plena a la Regió Metropolitana de Barcelona, i pel lligams que manté amb dues poblacions de la comarca del Maresme, Montgat i Tiana, que de fet comparteixen unes problemàtiques comunes amb Santa Coloma, Badalona i Sant Adrià. Malgrat ser conscients d'aquesta interdependència territorial, el fet que el Pacte Territorial del Barcelonès Nord únicament agrupa aquests tres darrers municipis ha orientat la recopilació i l'anàlisi de dades necessàries per a l'elaboració de la diagnosi.

La informació recopilada s'ha recollit, de forma resumida, en forma de quadres DAFO. Aquests han estat completats a partir d'un treball previ, coordinat pel Pacte Territorial del Barcelonès Nord, en el

qual es van realitzar DAFOs sobre el territori. Aquests quadres s'ordenen a partir de segmentacions de dos tipus:

- Segons els elements de diagnosi: territori; demografia i oferta de treball; activitat econòmica; agents i polítiques, i infraestructures i recursos.
- Segons sectors productius: agricultura, indústria, construcció i serveis.

De forma paral·lela a la recollida d'informació, s'ha organitzat un grup de treball general i quatre grups de treball temàtics amb la participació del personal tècnic dels diversos agents implicats en el Pacte per l'Ocupació:

1. Grup de treball general i de renovació industrial. Quins són els principals factors de competitivitat de cara al futur del territori. Quines transformacions s'estan produint en el model de desenvolupament del territori. Com es pot influir des de l'àmbit local i, en concret, a través dels instruments de promoció econòmica local en general i del Pacte Territorial en particular, sobre aquest model de desenvolupament.
2. Grup de treball sobre persones dependents. Quines persones formen part dels col·lectius dependents del territori. Com actuar per aconseguir la inserció efectiva de les persones usuàries. Com implicar les empreses en els serveis locals d'ocupació.
3. Grup de treball sobre recursos humans. Quin és el nivell de qualificació de les persones i del teixit productiu de la comarca. Quin ha de ser el paper del sistema formatiu en la transformació del model socioeconòmic comarcal.
4. Grup de treball sobre comerç. Quins reptes afronta el territori en l'àmbit del comerç. Quines actuacions cal fer als centres urbans. Quines actuacions cal dur a terme als barris. Quin ha de ser el paper de l'administració i de les associacions de comerciants en la dinamització del comerç minorista.
5. Grup de treball sobre teixit empresarial. Quines característiques té el teixit empresarial de la comarca. Quins obstacles troba a la generació d'activitat econòmica. Quines són les relacions amb l'administració pública.

L'anàlisi de les dades quantitatives i qualitatives, obtingudes a través dels grups de treball, ha estat completada, posteriorment, amb la realització d'un conjunt d'entrevistes a persones que podien oferir una visió global i/o estratègica del territori.

La culminació d'aquest procés és un conjunt de dos documents que recullen l'anàlisi prèvia de la comarca i els quadres DAFO corresponents, així com l'anàlisi de les estratègies per al territori, relacionades amb el desenvolupament local i les polítiques de promoció econòmica i ocupació, seguit de la proposta de línies de programació del Pacte Territorial per l'ocupació del Barcelonès Nord pel període 2004-2007. Aquest document és, per tant, una síntesi d'aquests darrers, i presenta els eixos estratègics i les línies de programació del Pacte Territorial pel període comprès entre els anys 2004 i 2007.

1. IDEES-FORÇA I ESCENARI PER AL TERRITORI DEL BARCELONÈS NORD

El territori del Barcelonès Nord s'enfronta a un seguit de reptes presents i futurs que poden i han de ser plantejats des de la perspectiva comuna dels municipis que conformen el Pacte Territorial per l'Ocupació, independentment de la pertinença d'aquests municipis a d'altres instàncies de cooperació territorial de caràcter estratègic o, com s'ha comentat a la introducció, fins i tot de la seva més que estreta relació amb els municipis de l'entorn en termes de mercat de treball i activitat econòmica.

És des d'aquesta perspectiva que cal identificar aquells elements essencials que ha de tenir en compte el territori del Barcelonès Nord de cara a construir una estratègia comuna, principalment en els aspectes relacionats amb la promoció econòmica i l'ocupació.

Aquests elements essencials, que denominarem idees-força del model de desenvolupament del Barcelonès Nord, hauran de ser els pilars bàsics de les estratègies a implementar, però també ens han d'ajudar a dissenyar l'escenari ideal de futur que es persegueix per al territori a mig termini.

Les idees-força definides per al territori del Barcelonès Nord són les següents:

1.1. El Barcelonès Nord com un territori que potencia i modula una personalitat pròpia i diferenciada de Barcelona

Els tres municipis del Barcelonès Nord són tres espais urbans que mostren fortes personalitats individuals i que, fins i tot, compten amb diversos barris que també configuren espais amb personalitat pròpia.

Malgrat no hi hagi encara elements estructurats que l'explicitin, sembla clar que existeix també una personalitat comuna que no ha pogut ser plenament potenciada precisament per la fortalesa de les personalitats individuals. Altres factors que han influït en aquest sentit són: el fet de pertànyer a la primera corona d'una metròpoli en expansió; la necessitat d'incorporar-hi altres municipis amb els quals hi ha barreres administratives per assolir determinades col·laboracions (Montgat i Tiana) o a la manca d'un lideratge decidit i reconegut en el territori que contribueixi a enfortir els lligams entre els municipis i a donar visibilitat a aquesta personalitat comuna en un projecte específic de territori.

Els aspectes fonamentals de la personalitat comuna a la que es fa referència tenen a veure amb la configuració d'una veritable xarxa territorial entre els municipis implicats, a la consolidació d'un teixit

econòmic més interrelacionat i a l'explotació de determinats avantatges comparatius dels que es disposa front Barcelona.

1.2. El Barcelonès Nord com un territori actiu en la seva regeneració i transformació física

Las tasca realitzada pels ajuntaments dels municipis del Barcelonès Nord en els darrers 25 anys ha estat importantíssima per aconseguir uns espais urbans –públics i privats- equiparables als estàndards metropolitans i uns serveis dignes per a la seva població.

Actualment, la tasca de regeneració física ha de continuar en àmbits com la recuperació i la integració amb paràmetres de sostenibilitat de l'entorn ambiental –riu Besòs, front marítim, serralada Marina, etc.- o les operacions de renovació dels centres històrics i de determinats barris que encara presenten força dèficits. La remodelació del barri de la Mina de Sant Adrià i les actuacions que puguin produir-se en el marc del pla d'actuació en barris promogut per la Generalitat de Catalunya han de servir com a referents en aquest sentit.

Cal, però, actuar també en el sentit de la transformació d'algunes de les zones del territori que requereixen d'altres usos, com ara determinades implantacions industrials en procés d'abandonament o que es troben obsoletes, així com la transformació en les relacions de connectivitat entre els municipis i l'articulació entre mar i muntanya.

Un aspecte clau en la determinació d'un canvi en el paper a jugar pel Barcelonès Nord dins l'entorn metropolità és el de l'exercici, per part de les institucions, d'un lideratge ferm i decidit que es correspongui amb aquest discurs que es ve articulant des del territori en els darrers anys.

1.3. El Barcelonès Nord com un territori centrat en les persones

Que el principal actiu d'un territori són les persones és un fet que es manifesta de manera molt significativa al Barcelonès Nord: es tracta del territori que, junt amb la ciutat de Barcelona, registra uns nivells de densitat de població més elevats de Catalunya, la qual cosa significa que es disposa d'un potencial considerable de desenvolupament (ja que, a més, l'estructura d'edats és encara força jove) però també que es produeix una pressió important sobre els serveis a prestar.

L'atenció de les necessitats de les persones ha de ser, doncs, un dels eixos principals al voltant dels quals articular totes les polítiques. Fins i tot la major part del teixit empresarial pot ser vist en gran mesura com una xarxa de persones, ja que el predomini de les molt petites empreses i dels

treballadors autònoms proporciona a aquestes empreses una dimensió "personal", amb unes característiques i unes necessitats molt properes a les de la població en el seu conjunt.

És en aquest sentit, a més, que l'aposta dels serveis que treballen tant amb persones com amb empreses ha de tendir a la màxima proximitat i atenció individualitzada. És evident que un plantejament d'aquest tipus requereix disposar d'una gran quantitat de recursos, però la massa crítica de potencials usuaris i l'aprofundiment del treball en xarxa des dels serveis dels diversos municipis implicats (reduint al mínim els solapaments i duplicacions de determinats serveis) hauria d'ajudar a assolir una base àmplia de serveis generals i l'adopció de determinades especialitzacions per a l'atenció individualitzada.

1.4. El Barcelonès Nord com un territori referent en l'estructuració i consolidació d'un teixit de MIPes, d'empreses d'economia social i de treballadors autònoms

Com s'ha comentat abastament en aquest document, la realitat del teixit empresarial del territori del Barcelonès Nord ens mostra una estructura basada en empreses de molt petita dimensió. Tot i que aquesta situació és força comuna al nostre país, al Barcelonès Nord la presència d'aquest tipus d'empreses es fa més palpable, especialment per la manca relativa d'empreses de gran dimensió.

A més, es tracta d'un tipus d'empreses que, per diversos motius, presenten dificultats d'accés a determinats serveis de suport relacionats amb les polítiques de promoció econòmica i ocupació: en alguns casos, això és degut a la feblesa organitzativa de moltes d'aquestes empreses i a les escasses possibilitats de realitzar reflexions estratègiques per part dels seus promotors, immersos en la gestió del dia a dia; en altres casos, són els propis serveis els que no es troben prou adaptats (en el sentit de flexibilitat i accessibilitat) a les necessitats d'aquestes empreses. La debilitat en termes associatius, en molts casos per motius similars als anteriors (manca de temps, incapacitat per visualitzar avantatges, etc.) també és un factor que afecta a la prestació de determinat serveis.

La disponibilitat al territori d'una massa crítica d'empreses i de serveis amb una trajectòria reconeguda pel que fa al disseny i implementació de polítiques de promoció econòmica i ocupació, junt amb la implicació de les organitzacions empresarials existents, haurien de ser elements suficients per la realització d'actuacions que en gran mesura resultarien pioneres al nostre entorn de suport a l'estructuració i la millora de la qualitat d'aquest tipus d'empreses, a les que es podrien incorporar les provinents de l'economia social.

1.5. El Barcelonès Nord com un territori capaç de generar nova activitat econòmica a partir de la integració dels seus principals actius

Per completar els elements que han de ser tinguts en compte a l'hora de dibuixar les estratègies a desenvolupar al territori, cal no oblidar les oportunitats existents fruit de la presència (actual o prevista) al Barcelonès Nord de determinades infraestructures i equipaments d'abast supralocal i, fins i tot, metropolità.

Alguns d'aquests actius del territori són: els marges del riu Besòs, es nous ports, el complex sanitari de Can Ruti, la Ciutat del Bàsquet o la Ciutat de la Música. També caldrà tenir en compte les noves actuacions industrials, com el polígon de les Guixeres, a Badalona, o el parc agroalimentari de Torribera a Santa Coloma, amb la possibilitat d'orientar el tipus d'empreses que s'hi instal·lin.

El principal repte respecte aquests actius serà aconseguir la seva veritable integració en l'entorn i que no resultin focus aïllats (i en certa mesura, desconectats del territori, com succeeix en l'actualitat amb Can Ruti). L'impacte en termes d'activitat econòmica i ocupació dependrà del tipus de polítiques que s'apliquin i de l'entesa i cooperació que s'estableixi amb els diversos promotors o ens gestors corresponents.

L'escenari ideal de futur

Al llarg del present document s'han posat de manifest els principals reptes als que ha de fer front el Barcelonès Nord en el futur, així com les potencialitats que presenta el territori per sortir-se'n amb èxit.

Val a dir que l'acció dels agents locals ha de ser fonamental per aconseguir una evolució del territori en sentit positiu, ja que aquesta evolució no es pot deixar simplement en mans de la dinàmica metropolitana. En cas contrari, les forces a les que es veuria sotmès el Barcelonès Nord lliurat a un escenari de futur tendencial comportarien el perill d'una suburbialització pràcticament total des del punt de vista demogràfic i una subsidiarietat econòmica en la que els recursos i els projectes deixarien de ser propis per adoptar exclusivament una perspectiva metropolitana.

Per evitar una evolució d'aquest tipus, i d'acord amb les idees-força exposades, la formulació de l'escenari ideal de futur seria, doncs, la següent:

El Barcelonès Nord és un territori que aconsegueix generar una centralitat de caire metropolità mitjançant un nou model d'articulació dels centres urbans amb els barris perifèrics mitjançant l'optimització de les comunicacions i el reequilibri dels equipaments i de l'activitat econòmica, donant pas a un nou concepte de ciutat capaç de generar més ocupació i riquesa.

En aquest territori es compatibilitzen en tota la seva extensió els usos residencials i econòmics, en un marc de respecte i potenciació de l'entorn natural, amb la presència d'un teixit competitiu de molt petites empreses i professionals autònoms orientats als serveis de millora de la qualitat de vida de la població: des dels serveis a les famílies als serveis de millora de la llar, passant pel comerç i el lleure.

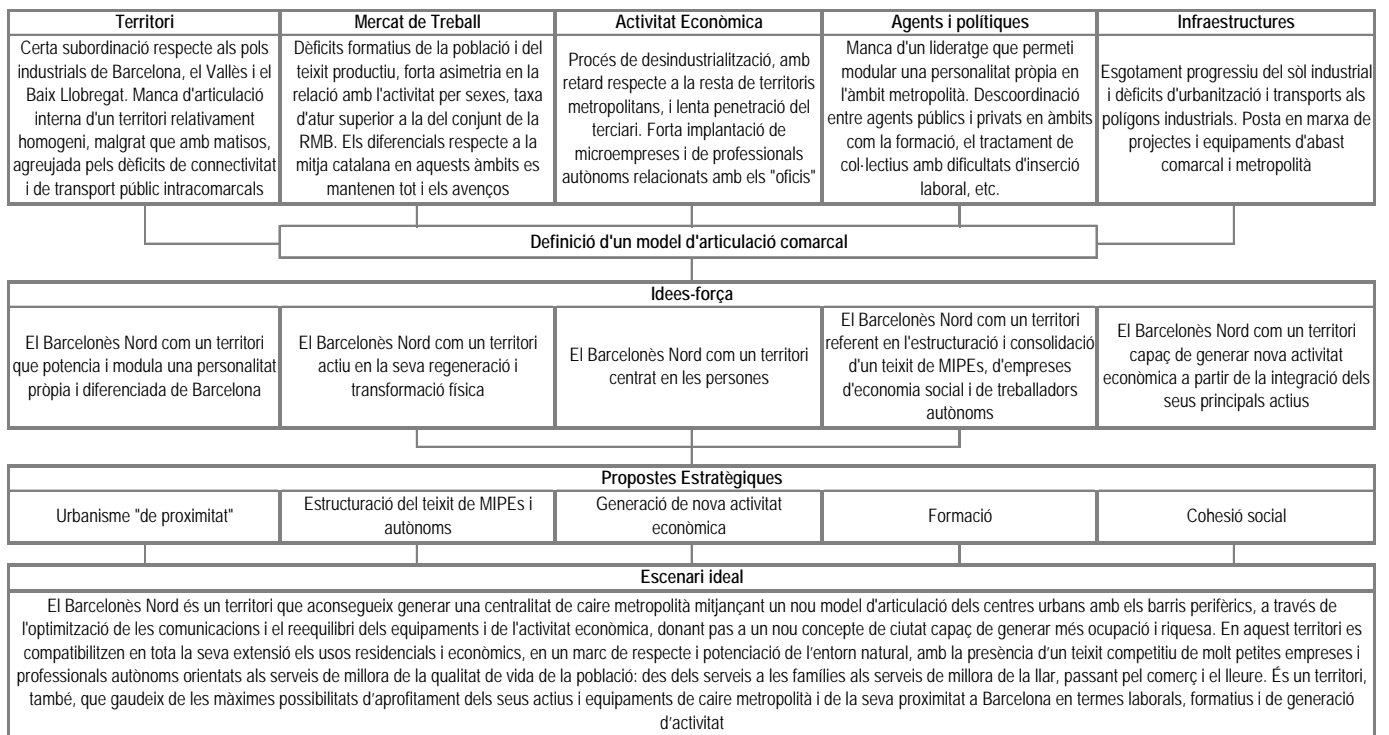
És un territori, també, que gaudeix de les màximes possibilitats d'aprofitament dels seus actius i equipaments de caire metropolità i de la seva proximitat a Barcelona en termes laborals, formatius i de generació d'activitat.

En l'apartat següent es mostren les principals línies estratègiques que han de contribuir a la consecució de l'escenari ideal definit.

2. ESTRATÈGIES

A partir de la diagnosi realitzada, es proposen un conjunt d'estratègies per arribar a l'escenari de futur ideal per al Barcelonès Nord, tenint en compte la capacitat d'actuació del Pacte Territorial per a la Promoció Econòmica i l'Ocupació, però també proporcionant algunes orientacions per a l'enfocament d'una estratègia més general de desenvolupament del territori.

L'esquema general del procés seria el següent:

Així doncs, les estratègies proposades són:

2.1. Urbanisme "de proximitat"

Les actuacions en l'àmbit urbanístic adquireixen una importància fonamental en l'orientació de les possibilitats de futur d'un territori com el del Barcelonès Nord, en el qual s'ha arribat pràcticament a l'esgotament del sòl lliure. La gestió urbanística "de proximitat", -en coordinació amb els serveis de promoció econòmica i ocupació, els serveis personals o l'àmbit del medi ambient-, basada en petites actuacions recolzades en processos de participació ciutadana per a la seva definició, han de portar com a resultat la generació d'un entorn urbà de major qualitat, amb barreja d'usos i amb una integració efectiva dels recursos ambientals i els espais verds interns i de l'entorn.

En aquest sentit, el tipus d'actuacions a desenvolupar serien:

- Intervencions selectives de recuperació de determinats espais urbans sobre la base de l'enfortiment del comerç minorista ("urbanisme comercial") i les activitats de lleure, d'acord amb les indicacions dels respectius POECs. Aquestes intervencions haurien de tenir especial cura de la recuperació i nova definició d'usos del patrimoni arquitectònic que pugui trobar-se encara en situació degradada.
- Actuacions integrals en els barris que presenten més dèficits estructurals i de serveis, a través de la presentació de propostes al pla de barris de la Generalitat de Catalunya i coordinació d'equips de treball, intercanvi d'experiències, etc. amb la participació activa dels serveis de promoció econòmica i ocupació.
- Actuacions de "reciclatge" d'antics espais industrials en zones urbanes (i, en la mesura del possible, reserva de nou sòl) per al desenvolupament de petits espais en els que convisin activitats de serveis i tecnològiques amb l'habitatge evitant la seva substitució total per actuacions residencials.
- Disseny conjunt amb les organitzacions empresarials corresponents d'intervencions sobre les zones industrials per a la progressiva millora de la qualitat de serveis, adequació de la senyalització i articulació de la mobilitat al seu entorn.
- Definició de mecanismes de protecció dels espais verds i naturals i integració en el territori mitjançant la promoció dels usos lúdics, educatius i recreatius de l'entorn.

D'altra banda, cal tenir en compte que encara resten algunes actuacions urbanístiques d'envergadura al Barcelonès Nord, territori que ha patit un considerable retard en determinades inversions públiques, com ara la remodelació dels espais que pertanyen a Renfe, el soterrament de la línia fèrria o un possible cobriment de la C-31 i que hauran de suposar la possibilitat de creació de zones de nova centralitat en una zona privilegiada prop del litoral.

2.2. Estructuració del teixit de MIPes i autònoms

Una major estructuració del teixit de micro i petites empreses i autònoms significa aconseguir, paral·lelament, una presència més formal de totes aquestes empreses en el mercat, tendint a

l'eliminació de l'economia submergida, i establir llaços de col·laboració entre les empreses, que les permetin millorar la qualitat dels serveis que presten o, en alguns casos, dels béns que produeixen.

L'estructuració s'hauria de produir en dos sentits:

- a) En primer lloc, l'estructuració al voltant de mecanismes de suport comuns, a través dels quals puguin rebre determinats serveis que tinguin en compte les peculiaritats d'aquest tipus d'empreses en quant a restriccions a l'accessibilitat als serveis tradicionals.
- b) En segon lloc, l'estructuració seguint una certa lògica sectorial. D'aquesta manera, cal cercar vies de col·laboració entre les empreses i els autònoms de sectors com l'auxiliar de la construcció i les reparacions de la llar, les reparacions de l'automòbil, les impremtes i arts gràfiques, etc.

Les actuacions a desenvolupar en aquest àmbit serien:

- Promoure en el territori una especialització formativa en oficis, mitjançant la identificació de professionals de referència en diversos àmbits (fins i tot aquelles persones que es trobin en edats properes a la de jubilació) i la seva implicació en un projecte de millora de la formació professional reglada i ocupacional relacionada amb aquests oficis.
- Posada en marxa de punts de referència supralocals de suport i serveis als treballadors autònoms (centres de serveis a les microempreses), amb actuacions coordinades entre els serveis municipals, que contribueixin a valorar i prestigiar els professionals del territori reforçant aspectes en els que aquestes microempreses i professionals presenten majors febleses: empresarialització, creació de la figura de "l'agent de màrqueting".
- Foment i suport de l'associacionisme entre les empreses de menor dimensió, impuls de la implicació de les major dimensió i creació de marcs de concertació que comportin la necessitat d'un treball conjunt més intens.
- La presència d'un nombre important d'empreses comercials de gran dimensió en la construcció i la llar hauria d'aprofitar-se per obtenir beneficis mutus amb el treball conjunt amb els professionals del ram a través d'actuacions de promoció i difusió recíproca.
- Realització d'activitats personalitzades d'orientació i assessorament per als petits comerços de barri, en la línia de donar suport a l'adopció de mesures que contribueixin a la modernització i millora de la gestió i del posicionament de cada comerç.

De cara a posar en marxa aquestes actuacions, es recomana iniciar el treball per un sector d'activitat concret com a prova-pilot de suport i anar ampliant progressivament els àmbits d'intervenció.

2.3. Generació de nova activitat econòmica

Existeixen un seguit de sectors d'activitat que presenten oportunitats de futur al Barcelonès Nord, normalment associats a l'explotació de determinats recursos, equipaments i infraestructures presents al territori.

El complex de Can Ruti i la previsió del parc agroalimentari de Torribera, lligats a una major promoció d'activitats de lleure vinculades a l'esport o la condició física en general poden suposar, per exemple, una oportunitat de desenvolupament d'un clúster relacionat amb la salut. La ubicació al territori d'alguna seu institucional autonòmica relacionada amb aquests àmbits suposaria una important empenta per al conjunt del Barcelonès Nord i en certa mesura una justa compensació pel retard històric sofert en el capítol d'inversions.

En qualsevol cas, la disponibilitat de recursos i d'oportunitats per a la generació d'activitat econòmica haurà d'anar acompanyada d'una major promoció de les actituds emprenedores per part de la població, el que suposa també prestar més i més especialitzats serveis de suport en aquest àmbit.

Les principals actuacions a desenvolupar serien:

- Coordinació i intensificació dels serveis de suport i seguiment a emprenedors, amb l'objectiu d'evitar la "fugida" d'emprenedors locals a d'altres territoris o l'abandonament de projectes viables per manca de recolzament.
- Promoció de l'activitat relacionada amb el lleure i de l'aprofitament dels espais naturals (riu Besòs, Serralada de la Marina) i els nous espais de caire lúdic (ports, Ciutat del Bàsquet, Ciutat de la Música, etc.), focalitzant actuacions de foment de l'esperit emprenedor entre persones que es trobin en procés d'accedir al mercat de treball, posant al seu abast exemples, casos d'estudi i recursos formatius específics.
- Foment de la integració d'activitats de lleure en el marc de les actuacions de suport a la dinamització del sector comercial, com a aspecte essencial de la configuració d'espais urbans atractius.

- Preparació d'actuacions formatives i d'orientació laboral relacionades amb les noves oportunitats del territori (salut, lleure, serveis a les persones, producció i distribució alimentària, etc.).
- Identificació de projectes de negoci relacionats amb les TIC i oferiment de suport i assessorament continu durant el període de consolidació inicial de tres anys.

D'altra banda, la generació de nova activitat econòmica també s'hauria de produir per la modernització i millora de certes activitats industrials "tradicionals" del territori que han de patir un procés de reconversió. Es tractaria, en aquest cas, d'identificar quins són aquests sectors en l'actualitat al territori i quins són els que presenten possibilitats d'orientació vers determinats tipus d'activitats de major valor afegit, per tal de definir plans específics de suport a les empreses corresponents i, si és el cas, plans de requalificació i/o recol·locació del seu personal.

Adicionalment, caldria definir amb precisió el tipus d'empreses que s'espera preferentment que siguin ubicades als nous grans espais industrials, com ara els generats a les Guixeres, analitzant la factibilitat i viabilitat d'establiment de mecanismes que permetin afavorir la implantació d'aquestes empreses i desincentivar la instal·lació d'altres tipus d'empreses.

2.4. Formació

Els aspectes lligats a la formació o, en altres termes, als nivells de qualificació mitjans comparativament baixos de la població del Barcelonès Nord representen un fre important a les aspiracions del territori per assolir un major grau de desenvolupament i, en general, avançar en molts dels aspectes que es recullen en aquest document. En especial, les persones que no segueixen determinats itineraris dins de la formació reglada que culminen en els estudis universitaris, disposen de pocs recursos i polítiques alternatives de suport per aconseguir una inserció laboral de qualitat.

Davant d'aquesta situació, l'establiment de mecanismes efectius de coordinació, intercanvi d'informació i experiències entre els centres de formació reglada i les institucions dedicades a formació contínua i ocupacional ha de ser una prioritat per als agents socioeconòmics dels tres municipis implicats. La dimensió de la problemàtica lligada als aspectes formatius al Barcelonès Nord aconsellaria fins i tot dotar de la màxima operativitat i visibilitat a un organisme d'aquest tipus, que podria arribar a adquirir en darrera instància una forma jurídica específica, com ara un consorci o similar.

Pel que fa a les actuacions a desenvolupar, s'indiquen les següents:

- Coordinació, en el marc del Pacte Territorial i amb la supervisió, si s'escau, de l'organisme citat en el punt anterior, de l'oferta formativa entre els municipis per garantir la continuïtat de determinades activitats formatives, així com l'establiment de mesures per a proporcionar una major flexibilitat als processos formatius per tal d'aconseguir una major compatibilització entre formació i treball.
- Dotació d'un equip de professionals destinat a l'anàlisi i millora dels processos de transició entre l'escola i el mercat de treball des dels centres d'Educació Secundària i Formació Professional del territori, tenint en compte les diferències entre els itineraris normalitzats i els itineraris dels joves amb majors dificultats i les seves relacions amb els itineraris professionals corresponents. En aquest sentit, es tractaria de contribuir a identificar els punts dels itineraris (d'ambdós tipus) en els que es puguin produir certs desviaments: major nombre d'abandonaments prematurs, biaix sistemàtic en el pas a determinades especialitats universitàries, major o menor rapidesa d'inserció laboral i característiques d'aquesta inserció, etc. Des d'aquest mateix equip es dissenyarien i s'articularien les intervencions pertinents per corregir aquestes situacions, principalment mitjançant el disseny d'itineraris formatius que suposin un millor encaix entre els diversos subsistemes i entre aquests i el mercat de treball. La Iniciativa Comunitària Equal podria ser un marc adient per a la presentació d'un projecte d'aquestes característiques.
- Identificació i reconeixement públic específic dels centres formatius que puguin resultar de referència dins del territori en termes de qualitat de l'ensenyament i de resultats associats a la posterior inserció laboral del seu alumnat.
- Utilització de la xarxa de biblioteques i altres espais cívics com a espais de trobada per a l'estudi i dotació dels mateixos per constituir-los en Centres de Recursos Universitaris, en els quals es pugui disposar d'informació, bibliografia, accés a Internet, etc. suficient per facilitar la tasca dels estudiants universitaris en el seu entorn, sense haver d'acudir en tot moment als centres universitaris als que pertanyin.
- Aprofundir en la sensibilització i el suport a la realització d'activitats de formació contínua, posant un especial èmfasi en la participació en aquestes activitats dels treballadors de menor qualificació i els que es vegin immersos de manera contínua en contractacions de caràcter temporal.
- Reforç dels lligams entre la formació ocupacional i la formació bàsica, en aspectes com les competències lingüístiques i de redacció o les habilitats matemàtiques.

En paral·lel a tot l'anterior, caldrà treballar per aconseguir una major dotació de fons destinats a la formació per al territori, i en especial per als processos de transició entre l'escola i el mercat de treball,

en tant que s'ha constatat que es tracta d'un dels seus problemes principals i amb una incidència negativa superior en termes relatius a la que es produeix en la resta de territoris de l'entorn metropolità. Un altre aspecte en el que s'haurà d'incidir és en el de dissenyar actuacions que permetin anar superant nivells de qualificació superiors dins d'una mateixa branca formativa en comptes de reiterar any rera any nivells bàsics de formació.

2.5. Cohesió social

Totes les actuacions anteriors i les que es puguin dissenyar en un futur han de tenir, com a objectiu final, aconseguir que les oportunitats de desenvolupament personal i de les comunitats locals siguin el màxim igualitàries possible en tot el territori del Barcelonès Nord.

Això significa, per tant, que cal articular actuacions que tinguin com a objecte específic la millora de la cohesió social mitjançant el foment de la integració de determinades persones i, en alguns casos, col·lectius, posant en marxa actuacions com ara les que segueixen:

- Elaboració de plans específics de suport a la integració social per a determinats col·lectius com a part dels plans integrals d'actuació en barris a presentar a la Generalitat, fins i tot amb coordinació amb la Iniciativa Comunitària Equal, amb la cooperació entre els serveis locals d'ocupació i les àrees de serveis socials per al disseny de nous instruments d'intervenció. En aquest sentit, es tractaria de donar prioritat als mecanismes d'inserció per la via laboral per a aquests col·lectius.
- Establiment de sistemes i procediments que facilitin la coordinació entre ocupació, serveis socials, sanitat, ensenyament, joventut, habitatge, etc. a nivell general per al disseny de qualsevol actuació relacionada amb el suport a la integració de persones amb dificultats.
- Incorporació de les entitats del tercer sector que treballin amb persones dependents i col·lectius amb especials dificultats des de la perspectiva laboral en els processos de planificació, coordinació i execució d'actuacions, promovent una progressiva participació d'aquestes entitats en el sí del Pacte Territorial.
- Especial atenció a les dinàmiques associades amb l'afluència i, en algunes ocasions, concentració de població immigrant en determinades zones del territori, tant pel que fa a la seva pròpia organització com a les relacions amb la resta de la comunitat.

En definitiva, no es tracta de posar en marxa actuacions aïllades d'atenció a col·lectius o persones que pateixen determinades problemàtiques, sinó d'integrar plenament en les polítiques i actuacions

habituals la perspectiva d'aquests col·lectius i d'aquestes persones, tractant d'adoptar una posició molt més preventiva que paliativa.

3. PROPOSTA DE LÍNIES DE PROGRAMACIÓ 2004-2007

Les línies bàsiques de programació per al període 2004-2007 del Pacte Territorial per l'Ocupació del Barcelonès Nord s'estructuren al voltant de les línies de treball proposades per la Diputació de Barcelona i dels eixos estratègics definits per al territori en el marc de la diagnosi qualitativa.

En aquest sentit, la correspondència dels eixos estratègics amb les línies de treball dels Pactes seria la següent:

- Promoció de l'esperit emprenedor, suport a les PIMEs i desvetllament de noves activitats emergents
 - Eix Estratègic 2: Estructuració del teixit de MIPES i Autònoms
 - Eix Estratègic 3: Generació de nova activitat econòmica

- Millora de l'ocupabilitat de les persones i de les accions destinades a l'ocupació
 - Eix Estratègic 4: Formació
 - Eix Estratègic 5: Cohesió social

- Impulsió de les polítiques d'igualtat d'oportunitats en el mercat de treball
 - Eix Estratègic 5: Cohesió social

- Estratègies de dinamització sectorial i d'estructuració del territori
 - Eix Estratègic 1: Urbanisme "de proximitat".
 - Eix Estratègic 2: Estructuració del teixit de MIPES i Autònoms
 - Eix Estratègic 3: Generació de nova activitat econòmica

Els objectius que es proposen per al període 2004-2007 dins de cada un dels eixos estratègics es basen en l'avanç en la coordinació de les actuacions que realitzen els membres del Pacte de forma individual (identificades a partir de la programació proposada per a 2004) i en les línies de programació dissenyades en el seu moment per al període 2001-2003.

Cada una de les línies de programació proposades s'acompanya de la seva codificació corresponent al sistema de classificació de les accions proporcionat per la Diputació de Barcelona.

3.1. Propostes d'objectius i de línies de programació

EIX ESTRATÈGIC 1: URBANISME "DE PROXIMITAT"

Objectiu 2004-2007: Abans del 2007 s'hauria d'haver avançat significativament en la coordinació entre urbanisme i promoció econòmica, sigui mitjançant la creació d'organismes específics, sigui mitjançant un major intercanvi d'informació i propostes d'actuació entre ambdós àmbits.

Línies de programació

- Creació d'una mesa inter-departamental de coordinació entre urbanisme i promoció econòmica amb participació dels tres municipis (D4).
- Elaboració d'un informe exhaustiu d'anàlisi urbanística amb relació a l'activitat econòmica (espais disponibles, espais en remodelació, noves necessitats, etc.) i establiment de pautes per a les intervencions en zones urbanes, zones industrials i zones naturals i litoral (D1-3).

EIX ESTRATÈGIC 2: ESTUCTURACIÓ DEL TEIXIT DE MIPES I AUTÒNOMS

Objectiu 2004-2007: Abans del 2007 hauria de disposar-se d'un servei específic coordinat entre les diferents entitats que concentri les activitats que es dediquen a aquest tipus d'empreses. El servei hauria de realitzar, com a mínim, activitats específiques de formació i assessorament en els tres municipis.

Línies de programació

- Establiment de mecanismes de coordinació entre les entitats que duen a terme activitats relacionades amb les MIPES i els autònoms (àrees de promoció econòmica dels tres ajuntaments, BCIN, ACI, FEB, etc.) per compartir informació sobre programes existents, metodologies de treball, fórmules de captació d'usuaris, etc (D4).
- Coordinació i integració dels diversos serveis d'atenció a MIPES i autònoms en un servei d'abast comarcal. La presència física als tres municipis quedaria garantida per l'actuació de cada ajuntament/entitat, que no obstant podria atendre usuaris de tota la comarca; alhora, la creació d'un espai d'informació i atenció virtual ajudaria a consolidar la dimensió comarcal del servei (C1-4).
- Anàlisi conjunta dels àmbits formatius prioritaris i dels aspectes on l'assessorament és més necessari. Proposta de creació d'agents o tutors per assessorar en aspectes específics (agent de màrqueting, per exemple) (C1-4).
- Desenvolupament conjunt d'activitats de suport a la introducció de les tecnologies de la informació i les comunicacions al teixit empresarial (C2-4-4).

EIX ESTRATÈGIC 3: GENERACIÓ DE NOVA ACTIVITAT ECONÒMICA

Objectiu 2004-2007: Abans del 2007 hauria de disposar-se d'una oferta formativa específica en determinades activitats, la identificació clara d'oportunitats de negoci i un banc de casos d'empreses. Com a mínim haurien d'estar coberts els sectors del lleure i de l'agroalimentari.

Línies de programació

- Continuació de les activitats de prospecció de necessitats formatives al territori i identificació de les activitats emergents on caldria dissenyar algun tipus d'oferta formativa (D1-3).
- Identificació d'oportunitats de negoci en l'àmbit comarcal en els sectors d'activitat identificats a la diagnosi (D1-3).
- Elaboració d'un banc de casos d'empreses en els sectors identificats, per utilitzar com a "bones pràctiques" des dels serveis d'assessorament a emprenedors, MIPes i autònoms (D1-3).
- Coordinació amb el servei d'atenció a MIPes i autònoms (veure apartat anterior) per tal de divulgar les oportunitats de negoci detectades i coordinar l'oferta formativa en aquests nous sectors d'activitat (C2-4).

EIX ESTRATÈGIC 4: FORMACIÓ

Objectiu 2004-2007: Abans del 2007 hauria de disposar-se d'un instrument de coordinació de les activitats formatives al territori i un equip de treball sobre els processos de transició entre l'escola i el treball.

Línies de programació

- Desenvolupament d'un dispositiu de coordinació i planificació de la formació per a l'ocupació (Consell de la Formació Professional o similar), integrant la perspectiva dels diversos subsistemes de formació (D1-2).
- Establiment d'un equip de treball específic, amb participació de tècnics municipals d'ensenyament, serveis socials, joventut, promoció econòmica i les entitats participants al Pacte Territorial (ACI, FEB), per treballar els processos de transició escola-treball, a partir del Mapa formatiu del Barcelonès Nord (B2-9).

EIX ESTRATÈGIC 5: COHESIÓ SOCIAL

Objectiu 2004-2007: Abans del 2007 hauria de disposar-se d'una oferta de serveis comuns mínims en matèria d'orientació i inserció laboral i haver avançat substancialment en la coordinació entre els serveis locals d'ocupació del territori, amb l'execució d'algun projecte conjunt.

Línies de programació

- Creació d'un grup de treball amb participació de tècnics dels tres municipis per homogeneïtzar la metodologia i les prestacions dels clubs de feina (B1-3).
- Aprofundiment en la integració dels sistemes d'informació relacionats amb les accions d'orientació laboral (D4).
- Posada en marxa d'un programa comú d'atenció laboral al col·lectiu d'immigrants mitjançant la coordinació de part de les actuacions dels actualment existents en les diferents entitats del Pacte (B2-10).
- Disseny i presentació d'un programa EQUAL relacionat amb la inserció laboral als barris amb dificultats del territori (B2-11).
- Garantir la paritat homes-dones en els programes ocupacionals (B2-11).

EIX 6: ACTUACIONS TRANSVERSALS

Objectiu 2004-2007: Abans del 2007, les actuacions de caire transversal haurien de plantejar-se fonamentalment des de la perspectiva de la concertació.

Línies de programació

- Millora dels mecanismes de programació plurianual i anual del Pacte Territorial (D3).
- Desenvolupament d'activitats de l'Observatori de Mercat de Treball i elaboració d'informes monogràfics de prospectiva (D1-1).

3.2 Preparació per a la definició de la programació plurianual (2004-2007)

A partir del present document, caldria avançar en el treball de definició i concreció de la programació plurianual 2004-2007 de les accions integrades en el Pacte Territorial per l'Ocupació del Barcelonès Nord, de tal manera que serveixi de base fonamental per al disseny de les programacions anuals d'aquest període.

El mètode que es proposa seguir és el següent:

Setmanes del 17 al 28 de maig: reunions bilaterals amb els membres del Pacte per debatre sobre:

- Concreció al territori dels eixos estratègics.
- Establiment dels objectius d'actuació per al 2007.
- Establiment dels objectius de concertació per al 2007.

Abans del 10 de juny: elaboració d'una proposta de programació general plurianual (document de línies de programació ampliat i contrastat).

Abans del 20 de juny: reunió de validació del document de línies de programació.

Abans del 30 de juny: presentació del document final de programació plurianual.